

YAKIN DOĐU ÜNİVERSİTESİ

ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ

DERS: SINIF YÖNETİMİ

DERSİN ÖĞRETİM ELEMANI:

DOĐ. DR. ZEHRA ALTINAY

Etkili Sınıf Yönetiminde Öğretmen Rol ve Görevleri

- Öğretmen, okullarda istendik öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlayan ya da istendik öğrenmelerin oluşmasına rehberlik eden kişidir.
-

□ Öğretmenin sahip olması gereken üç temel nitelik vardır. Bunlar,

a. Alan bilgisi

b. Genel kültür

c. Öğretmenlik meslek bilgisi

-
- Alan Bilgisi: Öğretmen kendi uzmanlık alanını iyi bilmesi gerekmektedir.
 - Genel Kültür: Öğretmen, olay ve olguları büyük bir kapsam çerçevesinde değerlendirebilecek geniş bir dünya görüşüne ve genel kültüre sahip olmalıdır.
-

-
- Öğretmenlik Meslek Bilgisi: Öğrenmeyi sağlamak amacıyla, öğretmen öğrenme-öğretme süreçlerinde yeterli ve etkin olmalıdır.
-

Plan yapma, uygun yöntem ve teknik seçme, materyal kullanma, uygun öğrenme ortamı düzenleme, ölçme aracı geliştirme, sınıf yönetimi tekniklerine dikkat etme, meslek bilgisi kapsamına girmekte, öğretmenler bu yeterlikleri, bilgi ve becerileri pedagojik formasyon (eğitim bilimleri) kapsamındaki dersler sayesinde kazanmaktadırlar.

Sınıf Yönetimi ve Öğretmen

- Sınıf yönetiminin temel işlevi, eğitim ve öğretim ortamını etkili ve verimli hale getirmek ise,

Öğrenme engellerinin en aza indirilmesinde, öğretim zamanının etkin ve verimli kullanılmasında, öğrenme ortamının öğrenci özelliklerine göre düzenlenmesinde en etkili öğe nedir?

Öğretmen-Rol ve Görevleri

- Davranış değiştirme sürecini öğretim programı ve planları çerçevesinde gerçekleştirmek
 - Sınıfın fiziksel ortamını eğitim-öğretim için düzenlemek
 - Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirlemek
 - Karşılıklı saygı ve sevgiye dayalı bir öğrenme ortamı oluşturmak
-

-
- Beklentileri açık ve anlaşılır biçimde ifade etmek
 - İlkeli ve kararlı davranmak
 - Öğrenciler arasında ayırım yapmamak
 - Tutarlı ve yapıcı davranmak
 - Cezadan çok ödül kullanmak
 - Empatik düşünmek
-

-
- ❑ Sınıfta etkili iletişim ortamı sağlamak
 - ❑ Öğrencileri öğrenmeye güdülemek
 - ❑ Öğretim zamanını etkili kullanmak
 - ❑ Demokratik sınıf ortamı oluşturmak
 - ❑ Uyguladığı örnek davranışları ile model olmak
 - ❑ Sınıf lideri olmak
 - ❑ Öğretimi engelleyici faktörleri ortadan kaldırmak
 - ❑ İstenmeyen davranışları önlemek ve değiştirmek
-

Öğretim niteliğini düşüren öğretmen davranışları:

- Aşağılamak
 - Rencide etmek
 - Yargılamak
 - Ad takmak
 - Alay etmek
 - Yok saymak
 - Küçük görmek
 - Ayrım yapmak
 - Önyargılı davranmak
 - Tehdit etmek, vb.
-

Sınıf yöneticisinde bulunması gereken özellikler

- ❑ Entellektüel: Genel kültür, mantıklı olma, analiz, sentez, muhakeme ve açıklık
 - ❑ Karakter: Dengeli, uyum, dikkat ve kararlılık
 - ❑ Sosyal: Dış görünüm, hitap, iş disiplini
-

Sınıf yöneticisi ve liderlik

- Lider, etkileme gücüne sahip kişidir.
 - Düşünce, duygu, değer yargıları, inanç ve davranışları etkileme ve yönlendirmede rol almak liderin sahip olduğu temel niteliklerdir.
-

Lider nitelikleri

- Bilgili olmak
 - Deneyimli olmak
 - Sağlıklı olmak
 - Ahlaklı olmak
 - Yenetekli olmak
-

-
- Sınıf yöneticisi,
etkin katılım
aile işbirliği
eğitsel ve kişisel sorunlar
rehberlik hizmetleri

hakkında hem teorik hem de pratik olarak farkındalığa sahip olmalı ve kendini geliştirmelidir.

Kişisel Nitelikler

İsteklilik
Yüksek başarı beklentisi
Sıcaklık ve mizah
Hoşgörü ve sabır
Özgüven, vb.

Mesleki Nitelikler

Konu alan bilgisi
Öğrenmeyi öğreten
Öğrencinin gelişimini
izleyen, vb.

İletişim

'İnsanların yaşamını sürdürmesi ve gelişimini sağlaması için diğerleriyle iletişim halinde olması gereklidir'

'Hayatın içerisinde hangi rolde olursak olalım kendimizi ifade edebilmek ve kabul görmek en temel ihtiyacımızdır'

-
- İletişim anlam alışverişi içermektedir.
 - İletişim bir çaba ve gayret gerektirir.
 - Bilgi çağı ve dijital çağa geçişle, cep telefonları, gelişmiş bilgisayarlar da iletişime katkı sağlamaktadır.
 - Eğitim sürecinin de amaçlarına ulaşması ve başarılı olması için iletişim temeldir.
-

-
- Etkili öğretim ile ilgili temel yaklaşım ve araştırmalarda öğretmen-öğrenci etkileşimi en temel konu olmakla birlikte öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci iletişimi öğrenme verimliliği için gereklidir.
-

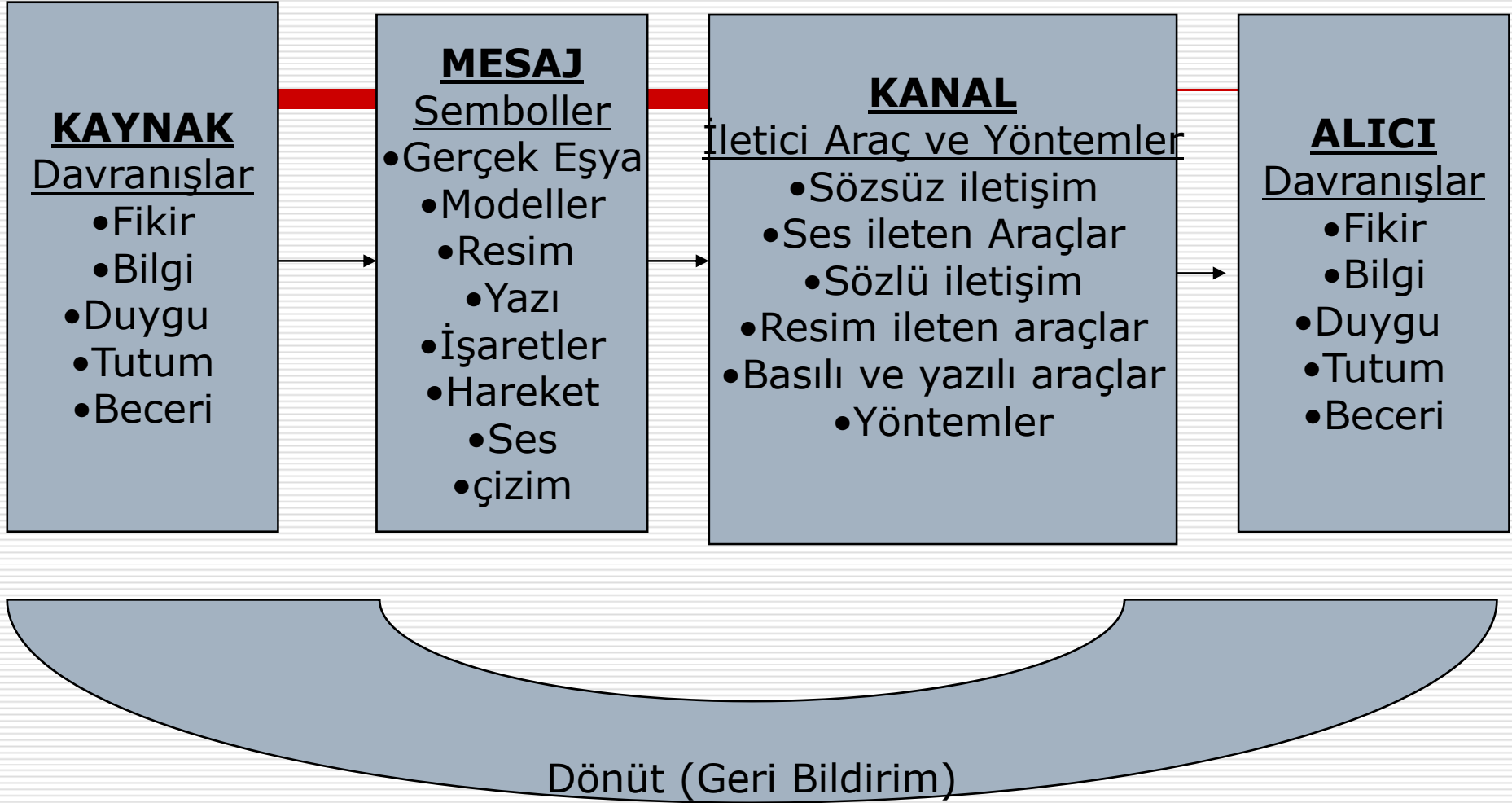
İletişimin en temel tanımı, *insanlar arası manaların ortak kılınmasıdır.*

bilgi, düşünce, beceri ve duyguların semboller kullanılarak iletilmesidir.

gönderdiğimiz mesajların bizim ifade ettiğimiz anlamla karşıımızdaki tarafından algılanması ile etkili iletişim gerçekleşir.

-
- Bir iletişimde etkili olan beş değişken ise: ***Kaynak, Mesaj, Kanal, Alıcı ve Dönüt.***
 - Kaynak, bilgiyi yani mesajı ileten birim.
 - Mesaj iletişimin içerięi.
 - Kanal mesajın sunuluş biçimi.
 - Alıcı mesajın gönderildiği birim.
 - Dönüt, alıcının mesaja verdiği tepki, mesajı nasıl yorumladığı. **Dönüt iletişim sürecinde alıcının olumlu ya da olumsuz tepkilerinin bilinmesi açısından oldukça önemlidir.**
-

□ İletişim sürecinin Temel Öğeleri:

□ **Öğrenme – Öğretme Süreci ile İletişim Süreci Arasındaki Benzerlik:**
(Kaynak) (Mesaj) (Kanal) (Alıcı)

Öğrenme Tepkileri (Dönüt)

- İletişim sürecinde **öğretmen kaynağı**; **öğrenciler** ise **alıcıyı**; öğretmenin öğrencileriyle paylaşmak istediği, düşünce, duygu ve becerilerin yer aldığı **içerik mesajı**; **öğretim araç ve yöntemleri kanalı**; **öğrenci tepkileri** ise **dönütü** yansıtmaktadır.

İLETİŞİM SÜRECİ ÖĞELERİ

□ KAYNAK

- Kaynak, yani gönderici, mesaj içeriğini sözlü veya sözsüz olarak kodlayıp hedefe gönderen birimdir.
 - Kaynak ile alıcı arasındaki etkili iletişim, kaynağın iletişim yöntemlerini bilmesine, iyi konuşma becerisine sahip olmasına, iyi örnekler sergileyebilmesine, iletişimi yönlendirme kapasitesine ve bu konuda kendisine güvenmesine bağlıdır.
 - **Sınıfta mesaj iletme sorumluluğunu üstlenen temel kişi olarak öğretmenin bu becerilerini geliştirmesi gerekir.**
 - Mesajın hedefe etkili bir şekilde iletilmesinde kaynağın hedefi tanıma derecesi oldukça önemli rol oynar.
 - Öğretmenin öğrencilerce uzman olarak kabul edildikleri durumlarda öğretmen tarafından dile getirilen hususlar kolay kabul edilir. **Bu nedenle kaynak kişinin (öğretmenin) alanıyla ilgili olarak kendisini sürekli olarak geliştirmesi ve yenilemesi önem taşımaktadır.**
-

İLETİŞİM SÜRECİ ÖGELERİ

□ MESAJ

- Kaynak düşünce, bilgi tutum ve duygularını başkalarıyla paylaşmak istediğinde onları çeşitli şekillere (sembollere) koyarak iletmeye çalışır. – **resim, çizim, yazı, işaret, sözcük, formül, jest, mimik, ses vb.** –
- **Ancak** bu işlem yapılırken paylaşımda bulunulacak kişilerin bu sembollerden çıkartacakları anlamları kestirebilmek gerekir. Bu nedenle de iletişimi başlatan kişi olarak kaynak hedef kitleyi tanımaya çalışmalı ve mesajı hedef kitlenin özelliklerine göre kodlamayı bilmelidir.
- **Sınıfta mesaj iletme sorumluluğunu üstlenen temel kişi olarak öğretmenin bu becerilerini geliştirmesi gerekir.**

İLETİŞİM SÜRECİ ÖGELERİ

□ KANAL

- Kanal, farklı şekillerde sembolize edilen mesajın alıcıya iletilmesini sağlayan araç ve yöntemler olarak tanımlanabilir.
- Kaynaktan gelen mesaj bir araç ya da yöntem yardımıyla kanaldan geçerek alıcının duyu organlarından en az birine iletilmek durumundadır. Genelde ne kadar çok duyu organı devreye girerse iletişim o derece etkin olur. **Bu nedenle en etkili araçlar olarak görsel-işitsel araçlar karşımıza çıkmaktadır.**

İLETİŞİM SÜRECİ ÖĞELERİ

□ **ALICI**

- Alıcı, kodlanan mesajı alıp çözümleyen birimdir.
- Alıcının, mesajı kaynağın verdiği anlamda algılayabilmesi ve iletişime açık bir yapıya sahip olması sürecin etkiliği açısından önemlidir.

□ **DÖNÜT (GERİ İLETİM / GERİ BİLDİRİM)**

- İletişim sürecinde kaynağın gönderdiği mesajın alıcı tarafından, kaynağın anlatmak istediği şekilde anlaşılıp anlaşılmadığı iletişim için çok önemlidir.
- Kaynak birimin gönderdiği mesaja karşılık hedef birimin verdiği tepkilere dönüt denir.
- Kaynak mesajının anlaşılıp anlaşılmadığını ya da mesaja verilen tepkinin ne olduğunu ancak dönüt sayesinde anlayabilir.

İLETİŞİM SÜRECİ VE YAŞANTI ALANI

- İletişim sürecinin etkili bir gerçekleşmesine katkısı olan öğelerden birisi “yaşanti alanıdır”.
- Öğretmenin, iletişimin bir ögesi olan mesajın alıcıya ulaşip ulaşamadığını kontrol etmesi ve bu doğrultuda çalışmalarını sürdürmesi önemlidir.
- Sınıfın içinde iletişimin hedefe ulaşabilmesi için, “öncelikle alıcının kaynak tarafından iyi tanımlanması, iletilmesi istenen özelliklerin alıcıyla uygunluğu ve mesajın alıcı üzerindeki anlamlılığının iyi bir şekilde belirlenmesi gerekir.”

İLETİŞİM SÜRECİ VE YAŞANTI ALANI

- Öğrenme etkinlikleri sırasında ortak yaşanti alanları ne kadar geniş tutulursa başarı da o derece artacaktır. ***Burada mesajı iletme görevini ileten kaynağa yani sınıf ortamında öğretmene önemli sorumluluklar düşmektedir.***
- Öğretmen bu bölümü olabildiğince geniş tutabilmek için alıcıların özelliklerini iyi tanımalı, çok sayıda kanal kullanarak ortamı zenginleştirmelidir.

İLETİŞİM SÜRECİ VE YAŞANTI ALANI

- Bir iletişim sürecinin etkililiği için aşağıda belirtilen temel koşulların bulunmasına bağlıdır
- Simgeler benzer biçimde tanımlanmalı,
- Dil anlaşılır bir şekilde kullanılmalı,
- Çoklu kanal kullanılmalı,
- Dönüt sistemi sağlanmalıdır.

İLETİŞİM SÜRECİ VE YAŞANTI ALANI

- **Sınıf içi iletişimi geliştirmek için aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:**
 - Öğretmen konuşma yeteneğini geliştirmeli,
 - Ders iyi bir şekilde planlanmalı,
 - Öğrenci ihtiyaçları, yetenek ve ilgileri değerlendirilmeli,
 - Öğrencilerin ilgisini dağıtan durumlar ortadan kaldırılmalı,
 - Öğrencilerin dikkatle dinlenmesi için birden fazla duyu organına hitap eden araç-gereçler kullanılmalıdır.
-